

Начало>Парични искове>Налагане на мерки по обезпечение на искове в държавите от ЕС

Налагане на мерки по обезпечение на искове в държавите от ЕС

Белгия

1 Какви са различните видове мерки?

Целта на обезпечителните мерки (*mesures conservatoires/bewarende maatregelen*) е да се гарантира зачитането на правата. По-конкретно кредиторът може да използва тези мерки, за да се защити срещу риска да не получи плащане от своя длъжник.

В случай че същинските обезпечителни мерки не са достатъчни, съдът може да постанови временни мерки (*mesures provisoires/voorlopige maatregelen*), последиците от които са сравними с тези на решението, което се очаква да бъде поставено в производството по същество.

Окончателното решение може да потвърди тези временни мерки или да ги отмени.

Съдът може да постанови временни и обезпечителни мерки по отношение на имуществото на длъжника. За целите на събирането на задълженията се прилага принципът, съгласно който длъжникът отговаря с цялото свое движимо (пари, мебели, бижута, ценни книжа) и недвижимо имущество (земя, сгради, жилища). Кредиторът може също така да предяви вместо своя длъжник притежаваните от него права (положителни банкови салда, заплати).

1.1. Обезпечителни мерки**А. Обезпечителен запор или възбрана**

При неотложни случаи всеки кредитор може да поиска от съда да наложи обезпечителен запор или възбрана (*saisie conservatoire/bewarend beslag*) върху принадлежащо на длъжника секвестрируемо имущество (член 1413 от Съдебния кодекс (*Code judiciaire/Gerechtelijk Wetboek*)). След това длъжникът повече не може да се разпорежда свободно със запорирани или възбранените вещи. Това означава, че той повече не може да ги продава, да ги дарява, нито да ги ипотекира. Невъзможността за разпореждане има само относително действие — тя се прилага само в полза на запорния кредитор. Длъжникът продължава да бъде собственик на вещите и запазва правото си на ползване и плодopolзване.

Б. Обезпечителен залог

Обезпечителният залог (*séquestre/sekwester*) е предаването за отговорно пазене на вещь, която е предмет на спор и трябва да бъде съхранявана до постановяването на окончателното решение (член 1955 и сл. от Гражданския кодекс (*Code civil/Burgerlijk Wetboek*)). Обезпечителният залог може да бъде договорен между страните (договорен залог, *séquestre conventionnel/conventioneel sekwester*) или да бъде разпореден от съда (съдебен залог, *séquestre judiciaire/gerechtelijk sekwester*). За разлика от обикновеното предаване на вещи, обезпечителният залог може да има за предмет и недвижими вещи (член 1959 от Гражданския кодекс).

В. Опис

Целта на описа (*inventaire/inventaris* или *boedelbeschrijving*) е да се определи по искане на кредитор, съпруг или сънаследници състава на наследство, съпругеска имуществена общност или наследствена общност (член 1175 от Съдебния кодекс). Лицата, които искат изготвянето на описа, имат право да изберат нотариуса, който ще изготви нотариалния документ, съдържащ списъка на имуществото. В случай на несъгласие нотариусът се определя от мировия съд (*judge de paix/vrederechter*) (член 1178 от Съдебния кодекс). В случай че възникне спор, компетентен за разрешаването му е мировият съд.

Г. Запечатване

Запечатването на имущество (*opposition des scellés/verzegeling*) има за последица, че вещите повече не може да се използват на практика. Когато защитата на съществен интерес го налага, кредитор, съпруг или наследник може да поиска запечатването на имуществото, което е част от съпругеската имуществена общност, от наследството или от наследствената общност (член 1148 от Съдебния кодекс). Молбата се подава до мировия съд. Мировият съд може да разпорежи сваляне на печатите по молба на първоначалния молител или на кредитори, съпруга или наследници. В случай на възражение срещу свалянето на печатите, решението също се взема от мировия съд.

1.2. Временни мерки

Временните мерки са мерки, които могат да бъдат отменени и не са необратими. Те могат да бъдат постановени в рамките на обезпечително производство (*référé/kort geding*) или в рамките на производство по същество.

1.3. Предварително изпълнение

Предварителното изпълнение е възможно, при спазването на стриктни условия, след постановяването на съдебно решение, което все още не е влязло в сила.

Освен в предвидените от закона изключения или когато съдът е постановил друго със специално мотивирано решение и без да се засяга член 1414, възражението (*opposition/verzet*), подадено срещу окончателното решение, спира изпълнението на последното.

Освен в предвидените от закона изключения или когато съдът е постановил друго със специално мотивирано решение и без да се засяга член 1414, постановеното окончателно решение подлежи на предварително изпълнение, независимо от обжалването му (*appel/hoger beroep*) и без да е необходимо предоставянето на обезпечение, освен ако съдът не е разпоредил да се предостави такова (член 1397 от Съдебния кодекс).

2 При какви условия могат да бъдат постановени такива мерки?**2.1 Производство****А. Обезпечителен запор или възбрана**

Лице, в чиято полза е постановено съдебно решение, дори в друга държава, може да възложи на съдебен изпълнител (*huissier de justice/gerechtsdeurwaarder*) да постави имуществото на длъжника по съдебното решение под обезпечителен запор или възбрана. При липса на такова съдебно решение, за налагането на обезпечителен запор или възбрана е необходимо съдебно разпореждане.

Молбата се подава до съда по обезпечителните мерки (*judge des saisies/beslagrechter*) и се разглежда по същия начин като молба, подадена в рамките на обезпечително производство (член 1395 от Съдебния кодекс). Между връчването на призовката и съдебното заседание трябва да има най-малко два дни, макар че в неотложни случаи този срок може да бъде съкратен.

Едностранны молба (*requête unilatérale/eenzijdig verzoekschrift*), с която се иска налагането на обезпечителен запор или възбрана, се подава от адвокат до съда по обезпечителните мерки, който може да разреши налагането на обезпечителния запор или възбраната. Съдът по обезпечителните мерки се произнася с разпореждане в срок от осем дни. Разпореждането и известието за запор или възбрана трябва да бъдат

върчени от съдебен изпълнител на длъжника по съдебното решение, за да се гарантира, че последният е уведомен за образуването срещу него производство.

Разпоредването подлежи на предварително изпълнение без каквито и да допълнителни формалности и има само относителна сила на пресъдено нещо. При промяна в обстоятелствата съдът по обезпечителните мерки може по всяко време да измени или отмени разпоредването. Таксите, събирани от съдебния изпълнител, са определени в Кралски указ от 30 ноември 1976 г. (публикуван в Държавен вестник на Белгия (*Moniteur belge/Belgisch Staatsblad*) от 8 февруари 1977 г.).

Б. Обезпечителен залог

В случай на договорен обезпечителен залог е достатъчно наличието на валидно споразумение между страните, без да е необходимо съдебно разпоредване. Такова обаче е задължително за съдебния обезпечителен залог.

И в двата случая се назначава депозитар (*gardien judiciaire/gerechtelijke bewaarder*) или по силата на споразумението, или от съда. Депозитарят трябва да действа с грижата на добър стопанин по отношение на поверената му вещ. Той трябва да върне вещта след вдигане на обезпечителния залог. Депозитарят има правото да получи определено по закон възнаграждение (член 1962, алинея 3 от Гражданския кодекс).

В. Временни мерки

Временните мерки винаги трябва да бъдат поискани от съда или в хода на обезпечително производство, или в хода на производството по същество. Те могат да бъдат постановени и от арбитър (член 1696 от Съдебния кодекс).

При неотложност председателят на първоинстанционния съд (*tribunal de première instance/rechtbank van eerste aanleg*) може да постанови временна мярка по всякакви въпроси, освен по онези, които са изключени от компетентността на съдилищата (член 584, алинея 1 от Съдебния кодекс). Временна мярка означава, че тя има само временен характер и от нея не могат да произтекат никакви окончателни и необратими последици. Председателят на трудовия съд (*tribunal du travail/arbeidsrechtbank*) и председателят на търговския съд (*tribunal de commerce/rechtbank van koophandel*) също могат да постановят временни мерки в неотложни случаи по въпросите, които са от компетентността на съответния съд. Решението в обезпечителното производство не може да предопредели решението в главното производство (по същество), което означава, че то има само относителна сила на пресъдено нещо. Съдът, провеждащ производството по същество, по никакъв начин не може да бъде обвързан от такова решение, а съдът по обезпечителните мерки може да постановява само временни мерки.

В бракоразводно дело председателят на семейния съд (*tribunal de la famille/familie rechtbank*) може да постанови временни мерки, свързани с личността, издръжката и имуществото на съпрузите и на децата (член 1280, алинея 1 от Съдебния кодекс).

Съдебният изпълнител връчва известие за постановените по отношение на ответната страна мерки и приканва ответната страна да изпълни тези мерки, ако е необходимо под заплаха за принудително изпълнение от страна на органите или за налагане на периодична парична санкция.

Таксите, събирани от съдебния изпълнител, са определени в Кралски указ от 30 ноември 1976 г. (публикуван в Държавен вестник на Белгия (*Moniteur belge/Belgisch Staatsblad*) от 8 февруари 1977 г.).

Когато се произнася на първа инстанция, мировият съд може да постанови временни мерки за срока, в рамките на който съпрузите или законно съжителстващите партньори, чиито взаимоотношения са се разстроили, продължават да живеят заедно. Такива мерки могат да бъдат свързани например със семейното жилище или личността и имуществото на децата. Тези мерки са само временни и престават да се прилагат, когато съпрузите или законно съжителстващите партньори престанат да живеят заедно. С тях не се уреждат дългосрочните последици от развода при женени двойки. По окончателното уреждане на развода трябва да се произнесе първоинстанционният съд.

Г. Предварително изпълнение

Съдебното решение се придружава от изпълнителен лист. Докато не придобие сила на пресъдено нещо, то не може да бъде изпълнено. Освен в предвидените от закона изключения или когато съдът постанови друго със специално мотивирано решение, изпълнението се спира, ако съществува възможност да бъде подадено възражение, но не и поради възможността за въззивно или касационно обжалване (член 1397 от Съдебния кодекс).

Съдът, който е постановил окончателното решение, може да допусне неговото предварително изпълнение, освен в случаите, когато това е забранено по закон (член 1399 от Съдебния кодекс), като например окончателните решения относно гражданското състояние на лицата. Ако предварителното изпълнение е възможно, то се предприема на риска на страната, която го иска. Съдът може да обуслови предварителното изпълнение от представянето на обезпечение от тази страна (член 1400 от Съдебния кодекс). Страната може да пристъпи към предварително изпълнение, но тя трябва да внесе парична сума или да представи банкова гаранция в Касата за обезпечителните влогове и залози (*Caisse des dépôts et consignations/Deposito- en Consignatiekas*). Причината за това е, че решението може да бъде променено на въззивна инстанция и ответникът може да има право на обезщетение.

2.2 Основни условия

А. Обезпечителен запор или възбрана

Обезпечителният запор и възбрана могат да бъдат наложени само в неотложни случаи и ако вземането е безспорно, ликвидно и изискуемо. Неотложността предполага, че платежоспособността на длъжника може да бъде застрашена по такъв начин, че се застрашават правата на кредитора върху имуществото на длъжника. Обезпечителният запор и възбрана не могат да се използват като средство за упражняване на натиск, но когато финансовото състояние на длъжника е компрометирано, се допускат въз основа на обективни критерии. Неотложността трябва да е налице, както когато се налага обезпечителен запор или възбрана, така и когато съдът трябва да се произнесе по тяхното продължаване. Вземането на кредитора трябва да бъде безспорно, което означава, че трябва да е достатъчно обосновано и да не подлежи на основателно оспорване. То трябва също така да бъде ликвидно. Размерът на вземането трябва да е бил определен или поне да може да бъде предварително преценен. Ако задължението все още не е било точно определено, то ще бъде преценено от съда. Накрая, вземането трябва да бъде изискуемо, т. е. кредиторът трябва да има право да изисква плащането. Това условие е смекчено в член 1415 от Съдебния кодекс, така че вземанията за периодични бъдещи доходи (издръжка, наем, лихва), а дори и условните или потенциалните вземания също да могат да бъдат включени в обезпечителния запор.

Б. Обезпечителен залог

Съдът може да наложи обезпечителен залог на движими вещи, които са били запорирани у длъжника, на движимо или недвижимо имущество, чиято собственост или владение е предмет на спор между две или няколко лица, и на вещи, предлагани от длъжника с цел погасяване на задължение (член 1961 от Гражданския кодекс). По принцип това правило се прилага винаги когато обстоятелствата по делото оправдават използването на обезпечителния залог като вид обезпечителна мярка, за да се гарантира, че вещите остават в непроменен вид, без да се предопределя окончателното решение. Неотложността е без значение. Съдът обаче ще проявява предпазливост при налагането на обезпечителен залог, тъй като това е тежка и изключителна мярка, която може да бъде наложена само когато са налице достатъчно и важни основания за нея.

В. Временни мерки

Обезпечителното производство, в рамките на което се искат временни мерки, може да бъде образувано само при такава неотложност на случая, при която ищецът ще понесе значителна загуба или ще му бъде нанесена сериозна вреда, ако незабавно не бъдат взети мерки. Следователно неотложността е съществено изискване в обезпечителните производства.

Постановените в производството по същество временни мерки също трябва да бъдат неотложни. Поради това, когато са поискани от мировия съд, тези мерки се наричат също „неотложни временни мерки“ (*mesures provisoires urgentes/dringende voorlopige maatregelen*).

Г. Предварително изпълнение

Използваният от съда критерий при определянето на това дали да допусне, или да откаже предварителното изпълнение, е опасността за кредитора ответната страна ненужно да забави или да осуети изпълнението на решението. Ако ответната страна подаде жалба или възражение единствено за да предотврати изпълнението на решението, това ще накара съда, постановил решението, да разпорежи предварителното му изпълнение. Това обаче е забранено в определени случаи (вж. по-горе).

3 Предмет и естество на тези мерки?

3.1 Какви видове активи могат да бъдат обект на тези мерки?

А. Обезпечителен заповор или възбрана

Всички видове имущество (движимо, недвижимо, нематериално) могат да бъдат предмет на обезпечителен заповор или възбрана. Определени вещи обаче не могат да бъдат заповорирани или възбранени или могат да бъдат заповорирани или възбранени само частично. Невъзможността за налагане на заповор или възбрана произтича от закона, от естеството на вещта или от връзката между вещта и длъжника.

Неподлежащите на заповор или възбрана вещи са изброени в член 1408 от Съдебния кодекс. Накратко казано, това са вещи, които са от първа необходимост за длъжника и са му необходими, за да продължи своето образование или професионално обучение, или това на своите деца, вещи, които са от съществено значение за професията на длъжника или които са необходими за религиозни ритуали, както и за храна и гориво. В член 1410, параграф 2 от Съдебния кодекс се посочват видовете вземания, които никога не могат да бъдат заповорирани, по-специално семейните надбавки и минималната работна заплата.

Възнаграждението на длъжника и други подобни доходи могат да бъдат заповорирани само частично. Въпросните суми са определени в член 1409, параграф 1 от Съдебния кодекс и се изменят всяка година с кралски указ въз основа на индекса на потребителските цени. С член 1410, параграф 1 от Съдебния кодекс приложното поле на частичния заповор се разширява, като се включват предварителни и окончателни плащания на издръжка, пенсии, обезщетения за безработица и обезщетения за неработоспособност и за инвалидност.

Заповорирани или възбранените вещи се описват от съдебния изпълнител в протокол с оглед на евентуалната им бъдеща продажба, освен ако не може да бъде постигнато съгласие с кредитора с посредничеството на съдебния изпълнител. Укриването на вещи, които са били указани за заповорване от съдебния изпълнител, е строго забранено, като такова действие може да доведе до наказателно преследване.

Б. Обезпечителен залог

Съдът може да наложи обезпечителен залог на движими вещи, които са били заповорирани у длъжника, на движимо или недвижимо имущество, чиято собственост или владение е предмет на спор между две или няколко лица, и на вещи, предлагани от длъжника с цел погасяване на задължение (член 1961 от Гражданския кодекс).

В. Временни мерки

Постановяването на временни мерки в рамките на обезпечителни производства е възможно по всички видове дела. Председателят на първоинстанционния съд е компетентен по всички видове граждански спорове за производства по общия ред. Делата, свързани с трудово или търговско право, се разглеждат от председателя на трудовия съд или на търговския съд.

Семейният съд може да постанови временни мерки за срока, в рамките на който страните продължават да живеят заедно. Такива мерки могат да са свързани например със семейното жилище или с личността и имуществото на децата. Това обаче се прилага само за семейни двойки (член 223, параграф 1 от Гражданския кодекс) и законно съжителстващи партньори (член 1479, параграф 1 от Гражданския кодекс), но не и за фактически съжителстващи партньори.

Г. Предварително изпълнение

По принцип всички съдебни решения могат да бъдат предварително изпълнени, ако това е постановено от съда, освен в случаите, когато е забранено по закон (член 1399 от Съдебния кодекс).

3.2 Какви са последиците от тези мерки?

А. Обезпечителен заповор или възбрана

Заповорираният или възбраненият длъжник не губи нито собствеността, нито ползването и плодopolзването на заповорирани или възбранените вещи (използването, отдаването под наем, доходите и плодовете от тях, печалбата). Той просто не може да ги отчуждава, нито да ги ипотекира.

Поради невъзможността за разпореждане всяка сделка, която длъжникът е сключил въпреки това, ще бъде действителна, но няма да е противопоставима на заповорния кредитор. Затова заповорният кредитор не трябва да взема предвид такава сделка и може да действа така, сякаш тя не е била сключена.

Б. Обезпечителен залог

Както при обикновените залози обезпечителният залог означава, че физическото държане на дадена вещь се прехвърля на залогоприемателя. Той може да извършва само действия, които са предназначени за запазване на вещта.

В. Временни мерки

Не се прилага.

Г. Предварително изпълнение

Последиците от предварителното изпълнение са изпълнението на решението въпреки възможността то да бъде променено при обжалване или ако е подадено възражение. Ищецът носи риска от принудителното изпълнение (вж. по-горе).

3.3 Каква е валидността на тези мерки?

А. Обезпечителен заповор или възбрана

Обезпечителният заповор или възбрана се налагат за ограничен срок, който по принцип е три години. Съдът по обезпечителните мерки може обаче да определи по-кратък срок. Заповорът или възбраната могат да бъдат подновени, докато не е изтекъл първоначалният срок. Подновяването, което в действителност представлява удължаване на определения срок, се допуска, когато са налице основателни причини и ако все още е има неотложност.

Б. Обезпечителен залог

В закона не се предвижда ограничаване на срока на обезпечителния залог. Обезпечителният залог се вдига, ако повече няма риск имуществото да не може да се запази в непроменен вид и съответно окончателното решение да бъде впоследствие компрометирано.

В. Временни мерки

В закона не се предвижда ограничаване на срока на временните мерки. Окончателното решение по спора може да потвърди или да отмени тези мерки.

Г. Предварително изпълнение

Не се прилага.

4 Има ли възможност за обжалване на наложена мярка?

А. Обезпечителен заповор или възбрана

Ако съдията по обезпечителните мерки откаже да наложи обезпечителен заповор или възбрана, искащият налагането на заповора или възбраната кредитор може да обжалва разпореждането на съдията в едномесечен срок от връчването му (член 1419, алинея 1 и член 1031 от Съдебния кодекс). Делото се разглежда по същия начин както пред съдията, който първи се е произнесъл по него; решението се постановява от съда, заседаващ в съдебен състав (*en chambre du conseil/in raadkamer*). Ако заповорът или възбраната бъдат допуснати на втора инстанция и заповорираният или възбраненият длъжник желае възрази срещу тях, той трябва да внесе възражение пред апелативния съд (*cour d'appel/hof van beroep*) в качеството си на засегнато трето лице (*tierce opposition/derdenverzet*).

Ако съдът по обезпечителните мерки разреши налагането на обезпечителен заповор или възбрана, заповорираният или възбраненият длъжник или всяко друго заинтересовано лице също може да внесе възражение срещу разпореждането в качеството си на засегнато трето лице (член 1419 от Съдебния кодекс). Възражението трябва да бъде подадено в едномесечен срок от датата на връчване на разпореждането, с което се разрешава заповорът или възбраната, до съдията, който е издал разпореждането (член 1125 от Съдебния кодекс). Освен ако съдията по обезпечителните мерки не е постановил спиране на изпълнението, такова възражение няма суспензивно действие.

Б. Обезпечителен залог

Не се прилага в случай на обезпечителен залог, договорен между страните.

Съдебният обезпечителен залог е съдебно решение, което може да бъде обжалвано съгласно разпоредбите на Съдебния кодекс.

В. Временни мерки

Всяка страна, която счита, че е увредена вследствие на издадено в рамките на обезпечително производство разпореждане, може да подаде жалба или възражение. Жалби срещу разпореждане на председателя на първоинстанционния съд или на търговския съд се разглеждат от апелативния съд. Жалби срещу разпореждания на председателя на трудовия съд трябва да бъдат подадени до трудовия съд (*cour du travail/arbeidshof*).

Срокът за обжалване или възражение е един месец от датата на връчване на разпореждането от съдебния изпълнител, ако производството е образувано чрез призовка (*assignation/dagvaarding*) или доброволно явяване (*comparution volontaire/vrijwillige verschijning*), и един месец от датата на връчване на разпореждането със съдебно препоръчано писмо (*pli judiciaire/gerechtsbrief*), ако разпореждането е издадено вследствие на подаването на едностранна молба.

Г. Предварително изпълнение

Предварителното изпълнение не подлежи на обжалване. Апелативният съд при никакви обстоятелства не може да забрани или да спре изпълнението на съдебно решение (член 1402 от Съдебния кодекс).

Последна актуализация: 24/10/2019

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.